

STATUTUL ADJECTIVULUI CA TERMEN SUPUS TRANSPOZIȚIEI. ADJECTIVIZAREA SUBSTANTIVELOR

Angela COPACINSCHI, lector superior

Summary

It should be noted that the adjective is not the only way express the quality of an object. French language has multiple ways of highlighting the quality of an object, for example a noun used in postposition towards the determined term, an adnominal complement, a relative sentence. Summing up these notices we can say that at least the category of adjective has some similarities through semantic-pragmatic characteristics, particularly the ability of subdivision.

The translation usually known as transposition marks the evidence of the functional equality among the elements of the nature and the diversity inside the phrase. Summing up these notices we can say that at least the category of adjective has some similarities through semantic-pragmatic characteristics. Semantically, adjectives are used to characterize a noun designating a person or an object in terms of quality.

Din sursele studiate se desprinde ideea că valoarea semantică de bază a adjectivului, în diverse construcții nominale, rezidă în a caracteriza și a specifica cuvântul determinat, iar funcția sa sintactică de bază este cea de atribut, menit a dezvălui însușirea substantivului dominant. În lucrarea de față intenționăm să punem în discuție statutul termenului supus transpoziției din sintagmele: *une discussion marathon* (o discuție maraton), *une histoire cochonne* (o istorie mârșavă), *un meeting monstre* (un miting enorm). Soluționarea acestei probleme are o importanță deosebită, preconizându-se abordarea unor aspecte controversate: remanieri privind apartenența categorială a unităților lingvistice la nivel morfologic; implicațiile atribuite poziției termenilor asupra funcției lor în expresii de tipul celor citate mai sus, adică N+N. Lingviștii au emis teorii neunivoce: unii consideră că termenul postpus realizează funcția de apozitie, alții îl califică drept atribut substantival, care îndeplinește o nouă funcție sintactică.

Revenim la câteva exemple concludente:

„*J'ai fait du héros, c'est-à-dire de moi, un peintre donjuanesque, et de vous que dans la pièce j'appelle Bernard, un sentimental...*” [3, p.110]. (Eu am făcut din erou, adică din mine, un pictor donjuanesc, și din Dumneavoastră pe care eu în piesă îl numesc, Bernard, un sentimental...), *donjuanesque* fiind un adjectiv format de la numele Don Juan, erou al unei legende spaniole și a mai multor opera literare și muzicale, faimos prin numeroasele sale aventuri amoroase.

Sur la scène presque nue, un acteur vint s'asseoir devant un bureau Empire [3, p.112].

(Pe scena aproape pustie, un actor numai ce s-a așezat la un birou stil Imperiu), unde *Empire* este numele propriu adjectivizat utilizat pentru a descrie stilul de modelare a mobilei de birou caracteristic epocii imperiale.

Transpoziția este studiată de către mulți lingviști, fiind adesea interpretată ca o modalitate morfologico-sintactică de formare a cuvintelor (Tesnière, Guiraud, Socolova, Șeremeta, Pavlovskii) [6, p.123-128]. Savanții Broendal V., Șigarevskaia N. definesc transpoziția drept întrebuintarea funcțională a unor unități lingvistice în calitatea altora. În mod special, ne vom opri la adjectivizarea substantivelor [7, p. 70-75]. De amintit concepția savantului francez J. Marouzeau, care distinge patru etape ale adjectivizării. Una dintre fazele acestui proces presupune atribuirea substantivului categoriei de intensitate: *un aspect très guerre* [2, p.102-103]. Este elocventă părerea savantului Cressot M. [1, p.102-103], care citează exemplul: „*Nous disons d' une personne qu'elle a une allure provinciale, ou une allure province, très province*”. Autorul analizează sintagma: *une allure province, très province*, ce înserează două unități, dintre care cel de-al doilea element este cu valoare de adjectiv ce denotă gradul superlativ.

G. Socolova emite o părere similară despre fenomenul sus-numit, dar se bazează pe alte criterii. Lingvista nu examinează unitatea transpusă, studiul căreia permite a constata gradul de adjectivizare [5, p. 102-103].

A. Rîmbu, în articolul „Fenomenul adjectivizării substantivelor invariabile ” [4, p.73], relevă adjectivizarea deplină a substantivului, de exemplu, *une armée fantoche* (o armată fantoșă), *un café nature* (o cafea naturală), *un gouvernement fantoche* (un guvern marionetă), *une armée fantôme* (o armată fantomă), *une université fantôme* (o universitate fantomă), etc., exemple, în care cercetătorul L. Guilbert subliniază necesitatea de a delimita formațiunile menționate de substantivele compuse. Se preconizează analiza semantică, pentru a clarifica dacă cel de-al doilea substantiv își păstrează sensul denominativ : *dîner-spectacle* (cină-spectacol), *navire-hôpital* (navă-spital) sau îl pierde, obținând sensul atributiv în construcția N+N. Analiza semantică a termenului secund ne-ar permite să elucidăm, dacă el își păstrează valoarea de substantiv juxtapus primului element prin relația de identitate sau printr-o relație de adăugare, sau, dimpotrivă, el rămâne un semn esențial confirmând valoarea de determinant al primului termen.

În final concluzionăm, este evident, formațiunile analizate din exemplele semnalate anterior în acest articol diferă după legătura gramaticală și semantică între părțile componente. Un rol important revine semnului ce marchează calitatea și care facilitează trecerea substantivului în clasa adjectivului.

Bibliografie

1. Cressot, M., *Le style et ses techniques. Précis d'analyse stylistique*, Quatrième édition, Presses Universitaires de France, Paris, 1959, p. 102-103.
2. [Marouzeau, J.](#), *Lexique de la terminologie linguistique française, allemand, anglais, italien*, Librairie Orientale Paul Geuther, Paris, 1951, p.103-104.
3. Maurois, A., *Novellî, Prosvescenie*, Leningrad 1975, p. 110-112.
4. Rîmbu, A., Fenomenul adjectivizării substantivelor invariabile, în *Probleme actuale ale științelor umanistice*, Conferința științifică anuală a Universității Pedagogice de Stat «Ion Creangă», Chișinău, 2013, p.73.
5. Socolova, G., *Transpoziția prîlagatelinîh i sușcestvitelinîh*, Moskova, 1973, p. 109.
6. Șeremeta, N.V., Pavlovski, V.A., *Sravnitelinaia tipologhia franțuzskogo, russkogo i belorusskogo iazîkov*, Minsk, 1982.
7. Șigarevskaia, N.A., *Ocerki po sovremennoi franțuzskoi razgovornoj reci*, Leningrad, 1977, p.73.